

Nr 715

Av fru Nilsson m. fl., om införande av familjekunskap som obligatoriskt ämne i mellanskolan.

(Lika lydande med motion nr 611 i Första kammaren)

Familjen har under århundraden kulturellt, juridiskt och socialt intagit en självständig och central plats i vårt lands liv. Det allmännas skyldigheter och rättigheter i familjesocialt hänseende var länge påtagligt begränsade. Insikten om att barnen borde vara *allas* ansvar i nuet och *allas* hopp för framtiden har först i våra dagar vuxit sig stark. 1930-talets nativitetskris utlöste en intensiv reformpolitik. Ett flertal åtgärder ämnade att stimulera familjebildningen och att bistå barnfamiljerna har efter hand vidtagits.

Som en följd av den fortlöpande och medvetna familjepolitiken har vi i dag fått ett komplicerat och svåröverskådligt system av bidrag, stödåtgärder och serviceverksamhet. Dessutom företer alltjämt, på geografiska, etiska och sociala grunder, familjeinstitutionen stora variationer vad gäller normer och livsmönster. Den ökade internationaliseringen har också gjort oss medvetna om andra i vår kulturkrets ovanliga samlevnadsformer.

Familjen som institution kommer under överskådlig framtid att förändras.

Antalet barn blir mindre än förr och familjens gemensamma funktioner färre. Familjegruppens kontakter med övriga anförvanter, t. ex. den tredje generationen, blir sällsynta. Gamla traditioner, såsom hemarbetets fördelning, kommer medvetet att brytas ned. Det allmänna övertar i ökad utsträckning väsentliga delar av familjens grundfunktioner, främst den ekonomiska och beskyddande. De nya livsmönstren och normerna kan inte föras vidare som förr, då barn och unga i hemmet med egna sinnen upplevde och tog del i familjens arbete och på så sätt tränade de sociala attityderna och vanorna.

Det synes med hänsyn till vad som ovan anförts när det gäller det alltmer komplicerade samhället och de framtida levnadsförhållandena i hemmet osäkert vad morgondagens familj kan åstadkomma som förmedlare av livsmönster till de unga. Ansvaret för att ungdomen får de kunskaper och färdigheter som möjliggör för den att i samlevnad med andra forma sin tillvaro och utveckla sin personlighet måste därför i ökad omfattning läggas på det allmänna och då närmast på skolan.

En betydelsefull och kritisk period i de ungas liv utgör puberteten. De ifrågasätter då på allvar sin kulturs sociala normer. Tål dittillsvarande ideal inte en kritisk granskning och erbjudes inte goda och väl motiverade alternativ, går de vidare utan bärande bakgrund. Samtidigt är de unga vid denna tidpunkt ovanligt motiverade

för undervisning i samlevnadens olika former och problem. Samhället torde under denna period i de ungas liv ha goda möjligheter att främja en utveckling mot mål som eljest synes svåra att nå.

Mot ovan skisserade bakgrund är det ytterst angeläget att de social-mänskliga moment som nu stuvats in i samhällskunskap, religionskunskap, biologi m. fl. ämnen som kan konstituera en undervisning i familjekunskap eller samlevnadskunskap förs samman till *ett* undervisningsämne med en *bestämd ansvarig lärare*. Förslaget bör inte hindra att moment av detta slag även fortsättningsvis blir föremål för behandling i övriga berörda ämnen. Det nya ämnet bör i lämplig omfattning vara obligatoriskt i hela "mellanskolan" och till sin uppbyggnad identiskt på alla linjer.

Beträffande ämnesinnehållet bör påpekas att verklighetsnära, etiska, juridiska och ekonomiska moment skall ges vederbörligt utrymme. Moment som barnkunskap, sexualkunskap och konsumentkunskap bör naturligtvis inte saknas. Huruvida färdigheter som traditionellt övats i grundskolan, t. ex. slöjd och hemkunskap, skall ingå i ämnet bör undersökas.

När det gäller lärarfrågan torde goda möjligheter till en skolans integrering med övriga samhällsorgan finnas. Personal från barnavårdande och kurativa institutioner kan med säkerhet göra goda insatser i denna undervisning. En samverkan av sådan art skulle verksamt bidra till att skolan inordnades i ett större allmänvårdande sammanhang.

Det är angeläget att den undervisning som skall underlätta för den enskilde att i ett snabbt föränderligt samhälle rätt bedöma sociala situationer och att inom vida ramar välja ett livsmönster ges en sådan prioritering att den överlåtes till för uppgiften specialutbildade lärare. Kraven på aktualitet i ett för samhället så viktigt ämnesstoff som familjekunskap eller samlevnadskunskap kan endast tillgodoses på detta sätt.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning samt förslag till åtgärder för att införa ämnet familjekunskap som obligatoriskt ämne i "mellanskolan".

Stockholm den 28 januari 1970

Anna-Lisa Nilsson (cp)

Stig Josefson (cp)
i Arrie

Gunnel Jonäng (cp)